

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2023. gada 25. jūlijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 121/2023),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Piespiedu dalītā īpašuma privatizētajās daudzdzīvokļu mājās izbeigšanas likuma (turpmāk – Dalītā īpašuma izbeigšanas likums) 7. panta otro daļu, ceturtās daļas pirmo teikumu un sesto daļu, kā arī 14. panta pirmo daļu, 15. panta pirmo daļu un pārejas noteikumus (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam, 92. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajam, trešajam un ceturtajam teikumam, kā arī attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošiem no to pieņemšanas brīža.

2. Dalītā īpašuma izbeigšanas likuma 7. panta otrā daļa noteic, ka dzīvokļu īpašnieki atsavināmo zemi izpērk par atsavināšanas cenu, kuru veido atsavināmajā zemē ietilpstošo zemes vienību un zemes vienību daļu kadastrālo vērtību summa.

Dalītā īpašuma izbeigšanas likuma 7. panta ceturtās daļas pirmais teikums paredz, ka atsavināšanas cenas aprēķināšanai izmanto zemes vienībai un zemes vienības daļai Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrēto

kadastrālo vērtību, kas ir spēkā šā likuma 8. pantā minētā paziņojuma izdošanas dienā.

Saskaņā ar Dalītā īpašuma izbeigšanas likuma 7. panta sesto daļu šajā likumā noteiktajā kārtībā aprēķinātā atsavināšanas cena nav apstrīdama vai pārsūdzama.

Atbilstoši Dalītā īpašuma izbeigšanas likuma 14. panta pirmajai daļai, ja ir pieņemts dzīvokļu īpašnieku kopības lēmums par atsavināšanas tiesības izmantošanu šā likuma 12. panta ceturtais daļas 4. punktā noteiktajā termiņā zvērināta tiesu izpildītāja depozīta kontā iemaksājama atsavināšanas cena.

Dalītā īpašuma izbeigšanas likuma 15. panta pirmā daļa paredz, ka uz dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma pamata var slēgt līgumus daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku vārdā, lai iegūtu finansējumu atsavināšanas cenas samaksai.

Savukārt šā likuma pārejas noteikumi noteic: “Līdz 2025. gada 1. janvārim Valsts zemes dienests šā likuma 7. panta ceturtajā daļā noteikto atsavināšanas cenu aprēķina šādi:

- 1) no 2023. gada 1. janvāra līdz Ministru kabineta noteikumu par kadastrālo vērtību bāzi 2025., 2026., 2027. un 2028. gadam apstiprināšanas brīdim – atbilstoši Valsts zemes dienesta aprēķinātajai un publicētajai informācijai par zemes vienības un zemes vienības daļas projektētajām kadastrālajām vērtībām, kas izstrādātas atbilstoši nekustamo īpašumu darījumu informācijai uz 2019. gada 1. jūliju;
- 2) no Ministru kabineta noteikumu par kadastrālo vērtību bāzi 2025., 2026., 2027. un 2028. gadam apstiprināšanas brīža līdz 2024. gada 31. decembrim – atbilstoši Valsts zemes dienesta aprēķinātajai un publicētajai informācijai par zemes vienības un zemes vienības daļas prognozētajām kadastrālajām vērtībām, kas noteiktas atbilstoši nekustamo īpašumu darījumu informācijai uz 2022. gada 1. jūliju.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā minēto uzskatu pamatot.

Atbilstoši Satversmes tiesas likumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētās pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*). Personas pamattiesību aizskārums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir saprotams tādējādi, ka apstrīdētā norma radījusi vai rada nelabvēlīgas sekas pieteikuma iesniedzējam, piemēram, tiesību norma, kuru persona uzskata par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai, tai ir piemērota. Tomēr Satversmes tiesa ir atzinusi, ka pamattiesību aizskārums var būt arī nākotnē sagaidāms. Vienlaikus neatkarīgi no tā, kā personas pamattiesību aizskārums izpaužas, iesniedzot konstitucionālo sūdzību, pieteikuma iesniedzējam jānorāda objektīvi pārbaudāmi fakti, kas raksturo viņa pamattiesību aizskārumu un ļauj konstatēt tā rašanās brīdi (*sal. sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 21.1. un 22.3. punktu*).

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai pieder zemesgabals, uz kura atrodas citām personām piederoša daudzdzīvokļu dzīvojamā māja.

Apstrīdētās normas stājušās spēkā 2023. gada 1. janvārī, bet dzīvokļu īpašnieki 2023. gada 22. februāra kopsapulcē nolēma uzsākt Pieteikuma iesniedzējai piederošā zemesgabala atsavināšanas tiesību izmantošanas procesu. Tādēļ pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata viņas pamattiesību aizskārums ir radies, vēlākais, dzīvokļu īpašniekiem pieņemot lēmumu par atsavināšanas tiesību izmantošanu. Vienlaikus Pieteikuma iesniedzēja arī norāda, ka apstrīdētās normas neapšaubāmi tiks piemērotas Pieteikuma iesniedzējai un radīs viņai nelabvēlīgas sekas. Apstrīdēto normu dēļ Pieteikuma iesniedzēja nesaņemšot taisnīgu atlīdzību, uz kuru viņa bija paļāvusies, jo atsavināšanas cenas noteikšanai esot izmantojama zemes kadastrālā vērtība, kas nav atbilstoša tirgus vērtībai. Tādējādi apstrīdētās normas neatbilstot Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam, otrajam un ceturtajam teikumam. Tāpat apstrīdētās normas neatbilstot arī Satversmes 92. pantam, jo aprēķinātā atsavināšanas cena neesot apstrīdama un pārsūdzama.

Tagadējs (esošs) aizskārums un nākotnē sagaidāms vai potenciāls aizskārums ir dažādas, savstarpēji izslēdzošas aizskāruma formas. Ja Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka aizskārums ir nākotnē sagaidāms, tai jāsniedz gan pamatojums tam, ka šis ierobežojums nenovēršami skars Pieteikuma iesniedzēju, gan arī pamatojums tam, ka nelabvēlīgās sekas, kas iestātos tiesību normas piemērošanas gadījumā, radītu viņai būtisku kaitējumu. Turklāt šāds pamatojums jāsniedz attiecībā uz katru no pieteikumā apstrīdētajām normām.

Izskatāmajā pieteikumā apstrīdēta virkne normu, kas regulē atsavināšanas cenas noteikšanas un samaksas kārtību. Tomēr pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, kādā veidā katra no šīm normām aizskar Pieteikuma iesniedzējas pamattiesības. Turklāt no pieteikumā ietvertajiem argumentiem nevar skaidri izsecināt, kad tieši katra no pieteikumā apstrīdētajām normām ir radījusi Pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskārumu, vai tomēr tas ir sagaidāms nākotnē.

Kolēģija arī vērš Pieteikuma iesniedzējas uzmanību uz to, ka jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja citstarp ir apstrīdējusi Dalītā īpašuma izbeigšanas likuma normas, kas regulē atsavināšanas cenu un to, ka tās aprēķināšanai tiek izmantota zemes kadastrālā vērtība. Tomēr no pieteikuma satura kopumā secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja savu pamattiesību aizskārumu saista tieši ar kārtību, kādā tiek noteikta zemes kadastrālā vērtība.

Kolēģija norāda, ka kadastrālās vērtības apmēru noteic, ņemot vērā Kadastra informācijas sistēmā reģistrēto kadastra vērtību bāzi, kadastra objektu raksturojošos datus, nekustamā īpašuma lietošanas mērķus un nekustamā īpašuma objektu apgrūtinājumus (*sk. Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 71. pantu*). Savukārt detalizētu nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības aprēķina kārtību noteic Ministru kabineta 2020. gada 18. februāra noteikumi Nr. 103 “Kadastrālās vērtēšanas noteikumi”.

Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja nav sniegusi pamatojumu savam pamattiesību aizskārumam.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 121/2023).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš